ІНФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ПРО ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ

КОЗЕНКО Олександр Олександрович - кандидат юридичних наук, підполковник юстиції, головний науковий співробітник Наукової лабораторії № 3 Науково-організаційного центру Національної академії Служби безпеки України

ORCID: ID0000-0001-7619-484x

УДК 343.97

DOI: https://doi.org/10.71404/NP.2025.1.4

Стаття присвячена дослідженню питання міжнародного співробітництва України у сфері боротьби з тероризмом, правових засад такого співробітництва, а також визначенню видів спільних антитерористичних заходів у рамках міжнародного співробітництва України. У статті проаналізовано практику протидії терористичній діяльності на законодавчому рівні, а також проаналізовано заходи, які проводять спецслужби іноземних країн для мінімізації терористичних актів. Із проведеного дослідження можна виявити певні прогалини та розглянути можливість у подальшому удосконалити проведення антитерористичних заходів і тим самим підвищити рівень функціонування загальнодержавної системи боротьби з тероризмом в Україні.

У статті обґрунтовано необхідність удосконалення взаємодії уповноваженого органу із медіа з метою інформування громадськості про вчинення терористичного акту. У ході реалізації антитерористичних заходів, особливо в умовах, коли виникає загроза життю людей, неабияке значення має безпечна та конструктивна послідовність дій на підтримання зав'язків з громадськістю через медіа.

Частина друга статті 3 Конституції України передбачає, що держава, виконуючи свій головний обов'язок утвердження і забезпечення прав і свобод людини, повинна не тільки утримуватися від порушень чи не пропорційних обмежень прав і свобод людини, а також вживати відповідних заходів для забезпечення можливості їх повної реалізації кожним, хто перебуває під її юрисдикцією.

Тому законодавці та інші органи державної влади повинні забезпечувати результативне правове регулювання, яке буде відповідати конституційним нормам і принципам, створюючи закономірний процес для задоволення потреб та інтересів людини.

Вітчизняний і зарубіжний досвід свідчить, що серед різноманітних способів регулювання інформаційної діяльності в надзвичайних ситуаціях пріоритет належить саме адміністративним заходам. Йдеться про застосування в таких випадках державними відомствами прийомів ефективної комунікації, які, не порушуючи принципу свободи слова, водночас зменшували б ризик заподіяння шкоди безпеці людини, суспільства, сприяли б успішному проведенню антитерористичних заходів, мінімізації їх негативних наслідків для національної безпеки. В екстремальній ситуації утримувати оптимальний баланс між правом громадян на інформацію, свободою слова й інтересами безпеки – надскладне завдання.

Виконанню зазначеного має сприяти превентивне визначення цілей і принципів інформаційно-пропагандистського супроводу антитерористичної операції, застосування вдалої методики (розробленої на достатньому теоретичному фундаменті й емпіричному досвіді) співпраці із медіа в інтересах попередження та припинення терористичного акту, мінімізації його негативних наслідків.

Ключові слова: тероризм, терористичний акт, терористична діяльність, інформування, медіа, громадськість, взаємодія, загальнодержавна система боротьби з тероризмом.

Постановка проблеми

Починаючи з 2014 року, окремі області України зазнали вчинення терористичних актів, а цивільне населення стало жертвами таких актів. Уже з 2022 року Україна зазнала терористичних атак від держави-терориста, яка використала і продовжує використовувати увесь арсенал військових методів, у тому числі інформаційно-пропагандистських, маніпулятивних і гібридних технологій. Ці факти, безсумнівно, впливають на кількість жертв як серед військових, так і серед цивільного населення. Зважаючи на це, питання правильного інформування громадськості про вчинення терористичного акту, виходить на високий та значущий рівень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Науковці різних спеціальностей досліджували питання боротьби із тероризмом та присвятили велику кількість наукових праць. Слід зазначити про суттєвий внесок українських дослідників у сфері тероризму та розвитку контртерористичної парадигми, а саме: В.А. Ліпкан, В.Ф. Антипенка, Б.Д. Леонова, І.В. Ткачова, В.П. Ємельянова, І.М. Рижова, О.Г. Семенюка, В.В. Крутова, В.Н. Кубальського та інших. Більшість праць присвячена окремим аспектам протидії тероризму.

Терористичні загрози завжди реформуються і з'являються їх нові види, які актуалізують дослідження у сфері інформування громадськості про вчинення терористичного акту. Підвищення стійкості України до терористичної загрози потребує оновлення моделі взаємодії уповноваженого органу із медіа та висвітлення певних подій для громадськості з метою протидії тероризму і мінімізації наслідків вчинення терористичних актів.

Однак, незважаючи на значну увагу вчених до теоретичних і законодавчих проблем тероризму, необхідно розглянути можливість удосконалення механізму інформування громадськості про вчинення терористичного акту з урахуванням потенційних загроз.

Метою наукового дослідження є аналіз механізму інформування громадськості про вчинення терористичного акту.

Виклад основного матеріалу

Терористичний акт порушує права людини. Важко уявити, що права людини дотримуються тоді, коли її життя знаходиться під прямим прицілом і розглядається як "побічний збиток" під час масових обстрілів, бомбардувань, що призводять до знищення житла, травмування та в подальшому смерті. При чому, зазначене суперечить статті 3 Конституції України, де людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1].

Під час терористичних актів, що тривають безперервно протягом декількох років, права людини зазнають негативного впливу. Адже знищуються заклади освіти, системи охорони здоров'я, також права на житло, працевлаштування, забезпечення продуктами харчування, свободи преси. Усі згадані права зазнають обмежень або й зникають зовсім. Проте, важливо здійснювати захист прав і в мирний час. Не залишаються без уваги права дітей, жінок, національних меншин після важких наслідків, які захищаються менше.

Тероризм представляє занепад людяності, лімітує цінності, що відносяться до основ прав людини та разом з ними правову систему, що повинна їх захищати. Під час такого занепаду права людини продовжують працювати нехай на нижчому рівні, але в загальному діють. Хоча вони не допускають перемогти все зло, вони забезпечують першочерговий та необхідний захист.

Одним з основоположних прав людини, закріплених у статті 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 року, є право людини на життя. До певного часу забезпечення права на життя розглядалося лише як обов'язки держави зі створення системи заборон щодо можливості позбавлення людини життя та незастосування державними органами примусу, що призводить до смерті людини. Разом із тим питання антитерористичної підготовки населення, метою якої є набуття антитерорис-

тичної компетентності як засобу забезпечення безпечного існування людини в Україні, не знайшли ані свого належного нормативно-правового визначення, ані реалізації в умовах освітньої парадигми в Україні [2].

У 2011 році рішенням Європейського суду з прав людини ("Аль-Скейні та інші проти Сполученого Королівства"), Сполучене Королівство порушило статтю 2 Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, де передбачено право на життя, своїм поводженням з деякими представниками мирного населення під час проведення заходів безпеки в Басрі, Ірак. Зазначимо, що то був перший інцидент такого виду, коли "Європейську конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод" було ефективно застосовано під час воєнних дій на території іноземної країни щодо цілого регіону. Якщо розглядати інші випадки в таборах по відношенню до військовополонених, прирівнювалися до катувань [3].

Ефективне запобігання та протидія тероризму потребують комплексного узгодження дій різних суб'єктів, які наділені повноваженнями в правоохоронній, економічній або інших сферах життєдіяльності суспільства, зокрема взаємодії з органами місцевого самоврядування, а також залучення до відповідних процесів громадськості, оскільки вони мають прямий інтерес у створенні безпечного середовища у своїх регіонах та населених пунктах. Відтак, окреме місце в забезпеченні функціонування загальнодержавної системи боротьби з тероризмом варто віднести органам місцевого самоврядування та громадськості.

Законом України "Про боротьбу з тероризмом" визначено, що тероризм – це суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей [4].

Антитерористична операція – це комплекс скоординованих спеціальних заходів, спрямованих на попередження, запобігання та припинення терористичної діяльності, звільнення заручників, забезпечення безпеки населення, знешкодження терористів, мінімізацію наслідків терористичної діяльності [4].

Метою антитерористичної операції є затримання або ліквідація терористів, далі порятунок людей і мінімізація наслідків терористичного акту.

До участі в антитерористичних операціях за рішенням керівництва антитерористичної операції можуть бути залучені з дотриманням вимог вищезазначеного Закону й інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації незалежно від підпорядкованості і форми власності, їх посадові особи, а також громадяни за їх згодою.

Згідно із статтею 8 Закону України "Про Службу безпеки України" Служба безпеки України взаємодіє з державними органами, підприємствами, установами, організаціями та посадовими особами, які сприяють виконанню покладених на неї завдань. Громадяни України та їх об'єднання, інші особи сприяють законній діяльності Служби безпеки України на добровільних засадах [5].

Терміни "сприяння" та "взаємодія" широко увійшли в управлінську діяльність держави та майже до всіх сфер життєдіяльності суспільства. Практично жодний суспільний та правовий процес не відбувається без взаємодії двох і більше суб'єктів з метою досягнення певного результату. Небезпідставно стверджувати, що діяльність органів державної влади неможлива без взаємодії та сприяння з боку інших суб'єктів владних повноважень, фізичних або юридичних осіб.

У теорії управління виділяють такі блоки форм взаємодії:

обмін інформацією;

спільна розробка управлінських рішень;

реалізація розроблених управлінських рішень;

здійснення запланованих заходів, які не були узгоджені письмовими рішеннями [6].

І. П. Козаченко і В.Л. Регульский вважають, що взаємодія визначає розподіл сил,

засобів, методів для досягнення поставленої цілі, впровадження певних заходів, застосування тактичних прийомів та їх комбінацій, які найкраще забезпечують виконання завдань у винятково короткі строки силами і засобами, що є в розпорядженні суб'єктів взаємодії, при мінімальних затратах, із дотриманням чинного законодавства [7, с. 36].

Таким чином, взаємодію суб'єктів боротьби з тероризмом з органами місцевого самоврядування та громадськістю у сфері боротьби з тероризмом можна визначити як засновану на національному законодавстві спільну діяльність, яка полягає у сприянні, проведенні спільних заходів та об'єднанні зусиль, засобів і сил для проведення профілактичних дій з метою припинення терористичних актів та забезпечення притягнення винних осіб до відповідальності, з'ясування причин, які сприяли вчиненню таких злочинів, та їх усунення.

Статтею 15 Закону України "Про боротьбу з тероризмом" передбачено, що в районі проведення антитерористичної операції контакти з представниками медіа здійснюють керівник оперативного штабу або визначені ним особи. Згадані заходи, які здійснюються із дотриманням чинного законодавства, припиняються одразу після прийняття рішення про завершення антитерористичної операції [4].

Відповідно до статті 17 Закону України "Про боротьбу з тероризмом" керівник оперативного штабу з управління антитерористичною операцією або особи, уповноважені ним на підтримання зв'язків з громадськістю, здійснюють інформування громадськості про вчинення терористичного акту [4].

Конкретний порядок взаємодії визначений у Положенні про оперативний штаб з управління антитерористичною операцією, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2023 № 179-3 та Інструкції про порядок підготовки та проведення антитерористичної операції, затвердженої наказом Центрального управління Служби безпеки України, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 04.01.2024 за № 19/41364.

Особливу увагу заслуговує така тема, як механізм інформування громадськості про вчинення терористичного акту. Ця тематика є актуальною та потребує наукового дослідження, тому що публічний резонанс є головною метою всіх терористів.

Адже терористи планують свої дії для спричинення матеріальної та моральної шкоди, а також інформаційно-психологічного тиску на цивільне населення, вплив якого створює позитивну обстановку для досягнення терористами поставленої мети [8].

Також сьогодні тероризм продовжує функціонувати у віртуальному просторі інформаційного поля.

Крутов В.В. зазначав, що позитивним результатом роботи медіа є грамотна організація процесу інформування громадськості про прояви тероризму, а основним критерієм для журналістів мають бути не нормативно-правові акти, а професіоналізм, досвід, відповідальність та уміння здійснювати прогнозування наслідків своїх дій [9].

У процесі дослідження нормативно-правової бази європейських країн виявлено, що забороняється розміщення інформації, яка містить ідеї щодо поширення тероризму, будь-яку іншу інформацію, яка створює небезпеку життю і здоров'ю людей, а також перешкоджає проведенню антитерористичної операції.

В Україні також урегульовано це питання, що підтверджує норма статті 17 Закону України "Про боротьбу з тероризмом", а саме заборона поширення через медіа такої інформації: про тактику проведення антитерористичної операції, щодо укладення проведення згаданої операції, а також якщо такі дані створюють загрозу життю та здоров'ю людей, стосовно підтримки тероризму, про предмети і речовини, які використовуються для вчинення актів технологічного тероризму, відомості про персональний склад співробітників спеціальних підрозділів, у тому числі, які беруть участь у проведенні згаданої операції.

Леонов Б.Д. у науковій статті "Тероризм в аспекті діяльності засобів масової інформації" дослідив доповідь спеціальної урядової групи, яка займалась питаннями боротьби з тероризмом у Сполучених Штатах Америки 1986 року. У розділі "Тероризм і медіа" було

визначено, що тероризм – це форма пропаганди, яка потребує реклами, щоб бути ефективною. Серед факторів, що сприяють поширенню тероризму, слід назвати успіхи терористів в одержанні широкої реклами і наданні впливу на можливо більш численну аудиторію. Терористи бачать роль медіа в поширенні їхніх заяв по всьому світу, як одну з головних форм для досягнення своїх цілей".

Окрім того, у цій доповіді висвітлено практичні дії медіа, які негативно сприяють: висвітленню подій про обмеження або позбавлення уряду рішення про припинення терористичного акту, політичному діалогу з терористами та заручниками, відповідальності уряду, а також інформування про плани спеціальних підрозділів, які беруть участь в антитерористичній операції [10].

Ефективна протидія терористичній діяльності потребує системного підходу, відповідно до якого біля комплексу державно-правових заходів важливим компонентом є активна позиція громадських інститутів, консолідація різних громадських течій. Таке об'єднання зусиль має передбачати ефективне використання інтелектуального потенціалу, людського фактору держави та його мобілізацію з метою вирішення актуальних проблем з протидії тероризму.

Проаналізувавши причини та умови здійснення такого злочину, як "терористичний акт", очевидною є важливість боротьби з ним, а також профілактичних заходів. Для викорінення такого небезпечного явища, як тероризм, необхідно, у першу чергу, боротися з його підґрунтям, а не лише з проявами. Ефективна профілактика тероризму потребує консолідації зусиль суб'єктів владних повноважень, засобів масової інформації, лідерів політичних партій, представників церкви та широкої громадськості загалом.

Завдання із профілактики тероризму мають розв'язуватися із використанням соціально-економічних та політичних важелів. При цьому, ефективність запобіжників переважно відноситься до застосування наукових пропозицій у цій сфері та зусиль на основі соціального партнерства із населенням.

Кожен громадянин повинен усвідомлювати відповідальність за забезпечення своєї безпеки. Тому необхідно спонукати громадян до надання допомоги органам державної влади у сфері боротьби з тероризмом та залучати інститути громадськості до роботи держави в напрямку протидії тероризму.

Одним із аспектів правового врегулювання взаємодії органів державної влади та громадськості є визначення напрямків діяльності органів державної влади у сфері тероризму для забезпечення національної безпеки.

Також вагомі засади у сфері взаємодії суб'єктів боротьби з тероризмом із цивільним населенням продемонстрували своє значення в Концепції боротьби з тероризмом в Україні, затвердженій Указом Президента України від 05.03.2019 № 53 [11].

Щодо взаємодії суб'єктів боротьби з тероризмом з громадськістю зазначена Концепція визначає:

покращення рівня інформування населення про вчинення терористичних актів та порядок дій у разі скоєння злочину;

впровадження механізму стимулювання громадськості до співпраці із органами державної влади, до компетенції яких віднесено боротьбу з тероризмом;

використання прогресивних способів в профілактичних заходах, реалізації спеціальних програм, направлений на недопущення розповсюдження в суспільстві ексцентричних поглядів та заборону долучення молоді в терористичну діяльність [4].

Аналізуючи питання взаємодії суб'єктів боротьби з тероризмом з громадськістю на рівні міжнародно-правових актів, варто звернути увагу на положення Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму від 16.05.2005, ратифікованою Верховною Радою України 31.04.2006. Відповідна Конвенція передбачає зобов'язання держав вживати заходів для кращого співробітництва між органами державної влади з метою запобігання вчинення терористичних актів та їх негативним наслідкам:

взаємо обмін інформаційними даними;

захист осіб й об'єктів;

покращення організації проведення навчання й складання планів координації дій на випадок терористичних загроз [12].

Частина третя статті 3 вищезазначеної Конвенції передбачає зобов'язання держави сприяти толерантності шляхом заохочення міжрелігійного діалогу й діалогу між тими, хто належить до різних культур, залучаючи у відповідних випадках неурядові організації та інші елементи громадянського суспільства з метою запобігання виникненню напруження у суспільстві, які могли б сприяти вчиненню терористичних злочинів. У свою чергу, частина четверта вказаної статті стосується сприянню з боку держави розвитку обізнаності населення стосовно існування, причин, серйозності терористичних злочинів, загрози, яку вони становлять, а також злочинів, викладених у цій Конвенції, та заохочення громадськості до надання фактичної, специфічної допомоги її компетентним органам, що може сприяти запобіганню терористичним злочинам і злочинам, викладеним у цій Конвенції.

Таким чином, для забезпечення стійкості суспільства до терористичних загроз, мінімізації та ліквідації наслідків терористичних актів вкрай важливим є проведення постійної роботи із громадськістю з метою захищеності та усвідомлення порядку дій при підвищенні рівня терористичної загрози. При цьому, як показує практика, громадськість завжди готова підтримати посилення безпекових заходів та заходів контролю з огляду на страх перед невідомими загрозами.

Вжиття державою заходів, спрямованих на інформування громадськості щодо характеру, масштабів і рівня терористичних загроз, проведення навчань із підготовки населення до певного процесу в разі вчинення терористичного акту та виявлення його ознак, формування громадської думки з метою сприяння державі та налагодження взаємодії щодо протидії тероризму сприяють підвищенню стійкості суспільства та загальнодержавної системи боротьби з тероризмом загалом.

Звертаючись до закордонного досвіду протидії тероризму, зокрема щодо питань взаємодії державних інститутів з громадськістю, особливу увагу слід звернути на державу Ізраїль. Оскільки цій країні доводиться боротися з тероризмом з моменту свого заснування, великий набутий практичний досвід у реалізації антитерористичних заходів дозволив їй побудувати багаторівневу та насамперед ефективну систему боротьби з тероризмом.

Ізраїлю вдалося сформувати практично безпрецедентну культуру безпеки в державі, у рамках якої громадяни з розумінням реагують на проведення антитерористичних та інших безпекових (контрольних) заходів, таких як численні та ретельні перевірки в громадських місцях і державних установах, а також перевірки підозрілих транспортних засобів, що часто викликає значне ускладнення дорожнього руху.

Крім цього, переважна більшість громадян Ізраїлю належним чином підготовлені до дій у разі вчинення терористичного акту або його підготовки. Як приклад, громадяни на рівні з силовиками мають право за необхідністю застосовувати зброю до терориста в момент вчинення терористичного акту. Варто відзначити, що поєднання зусиль суспільства, у тому числі окремих громадян, та органів державної влади у сфері боротьби із терористичною діяльністю є ефективним елементом у системі його протидії.

Яскравим прикладом співпраці між силовими структурами Ізраїлю та громадянами у боротьбі з тероризмом є функціонування в країні організації добровільних помічників поліції "Мішмар Езрахі", що в перекладі означає "Цивільна гвардія". Відповідна організація була створена в 1974 році у відповідь на серію жахливих терористичних актів. На сьогодні "Мішмар Езрахі" налічує у своєму складі 35 тисяч членів, які безпосередньо допомагають силам поліції Ізраїлю у своїй діяльності. При цьому, варто зазначити, що найбільша кількість добровольців нараховувалась у 2002 році та становила цілих 70 тисяч осіб.

Добровільні помічники поліції мають такі ж повноваження, як і поліцейські, носять аналогічну форму, за винятком позначки на поліцейському значку, та проходять спеціальну підготовку за тією ж програмою. Навчання добровольцям доводиться поєднувати з основною роботою, а на службі проводити не менше восьми годин на місяць. Слід звернути увагу, що бути членом "Мішмар Езрахі" в Ізраїлі – це почесно,

адже в суспільстві таких людей поважають [13, с. 11].

Можна зробити висновок, що медіа відіграє особливу роль у здійсненні впливу на цивільне населення та є частиною стратегічного потенціалу тероризму.

Зокрема, у багатьох методичних рекомендаціях для медіа їм запропоновано не висвітлювати конкретні моменти при терористичних актах, відомості про переміщення правоохоронних органів. Також, рекомендовано медіа не виступати посередниками між владою та терористами, а також забороняється надавати останнім слово в прямому ефірі.

Досі залишається актуальним питання, чи правильно застосовані обмеження для діяльності співробітників медіа при вчиненні терористичних актів? Вважаємо, що для вирішення цього проблемного питання необхідно застосувати комплекс заходів, у тому числі правового характеру.

Висновки

Терористична загроза в Україні є об'єктивною реальністю, яка зафіксована в стратегічних безпекових документах України. Відповідно, питання інформування громадськості про вчинення терористичного акту повинне бути пріоритетним для країни. Удосконалення згаданого механізму, потрібно розглядати як засіб забезпечення права на безпечне життя і обов'язок держави України, відповідно до положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

З огляду на це, пропонуємо розглянути можливість розроблення проєкту, яким передбачити, що поширення інформації, заборона якої міститься у статті 17 Закону України "Про боротьбу з тероризмом" здійснюється правами керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України.

У результаті отримаємо правильний алгоритм дій, який забезпечить високий ступінь захищеності у сфері інформаційної та національної безпеки.

Література

1. Конституція України: від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254 (дата звернення 14.10.2024).

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text. (дата звернення 14.10.2024).

3. Рішення Європейського суду у справі У справі "Аль-Скейні та інші проти Сполученого Королівства" від 07.06.2011 року за заявою № 55721/07. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Al_Sikejnu_v_GB.pdf. (дата звернення 14.10.2024)

4. Закон України "Про боротьбу з тероризмом" № 638 від 20.03.2003. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text. (дата звернення 14.10.2024).

5. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 № 2229. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text. (дата звернення 14.10.2024).

6. Плішкін В.М. Теорія управління органами внутрішніх справ: Підручник/За ред. канд. юрид. наук Ю.Ф. Кравченка. – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 1999. – 702 с.

7. Казаченко І. П. Правові, моральноетичні та організаційні основи оперативнорозшукової діяльності: монографія/ І. П. Казаченко, В. Л. Регульский. – Львів: Львів. ін-т Внутр. справ при Нац. Акад. внутр. справ України, 1999. – 219 с.

8. Кізян Р.В. Стратегічні напрями удосконалення механізмів державного управління системою антитерористичної безпеки України. Вісник НУЦЗ України. Серія: Державне управління. 2019. № 2. С. 155 – 162.

9. Крутов В.В. Система суб'єктів боротьби з тероризмом, їх адміністративно-правовий статус / В.В. Крутов, В.М. Форнояк // Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. 2019. - № 2 – С. 56-64.

10. Леонов Б.Д. Тероризм в аспекті діяльності засобів масової інформації // Інформація і право. 2014. - № 1 (10) /2014 – С. 87-92.

11. Про Концепцію боротьби з тероризмом в Україні: Указ Президента України від 05.03.2019 № 53 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53/2019#Text (дата звернення 12.10.2024).

12. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму від 16.05.2005 року, ратифікована Верховною Радою України 31.04.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_712#Text

13. Замікула М. Позиція Ізраїлю щодо широкомасштабного вторгнення російської федерації в Україну / М. Замікула // Національний інститут стратегічних досліджень. Центр зовнішньополітичних досліджень. 05.03.2023 URL: https://niss/gov/ua/sites/default/files/2022-06/zamikula-3.pdf.

Oleksandr KOZENKO,
candidate of Juridical Sciences, lieutenant colonel of justice, Chief researcher of the scientific laboratory № 3 of the Scientific and Organizational Centre of the National Academy of the Security Service of Ukraine, ORCID: ID0000-0001-7619-484x, kozenko.lawyer@ukr.net

INFORMING THE PUBLIC ABOUT THE COMMISSION OF A TERRORIST ACT

The article substantiates the need to improve the interaction between the authorised body and the media with a view to informing the public about a terrorist act. In the course of implementation of anti-terrorist measures, especially in the context of a threat to human life, a safe and constructive sequence of actions to maintain public relations through the media is of great importance.

The state, in fulfilling its primary duty to establish and ensure human rights and freedoms (Article 3(2) of the Constitution of Ukraine), must not only refrain from violations or disproportionate restrictions of human rights and freedoms, but also take appropriate measures to ensure that everyone under its jurisdiction can fully exercise them. To this end, the legislator and other public authorities should ensure effective legal regulation that complies with constitutional norms and principles, and create mechanisms necessary to meet human needs and interests.

Domestic and foreign experience shows that among the various ways to regulate information activities in emergency situations, administrative measures are the most important. In such cases, government agencies should use effective communication techniques that, without violating the principle of freedom of speech, would at the same time reduce the risk of harm to human security and society, contribute to the successful implementation of anti-terrorist measures and minimise their negative consequences for national security. In an extreme situation, maintaining an optimal balance between the right of citizens to information, freedom of speech and security interests is a very difficult task.

This should be facilitated by preventive definition of the goals and principles of information and propaganda support for the anti-terrorist operation, and by application of a successful methodology (developed on a sufficient theoretical basis and empirical experience) of cooperation with the media in the interests of preventing and stopping a terrorist act and minimising its negative consequences.

The article examines the issue of informing the public about terrorist acts committed by the Russian Federation on the territory of Ukraine, the response to such acts and the resulting consequences of the developed mechanism in comparison with international experience.

Keywords: terrorism, terrorist act, terrorist activity, information, media, public, interaction, national system of counterterrorism.